Tarihî bağlar ve diplomatik ilişkiler

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

Nanyang'dan Soğuk Savaş'a

Singapur'daki Çin varlığı modern devletten daha eskidir. Bu kitabın A. Kısmı; Amoy, Kanton ve Teochew limanlarından gelen Çin yelkenlisi (junk) ticaretini, lehçe topluluklarını ve kongsi'leri anlattı. B. Kısım ise göçmenlerin birikimlerini toplayıp memleketlerine gönderen havale evlerini ve Çin bankalarını izledi. Bu nedenle İkinci Dünya Savaşı'na kadar Singapur ile Çin arasındaki ilişki, aileler, klanlar ve havaleler aracılığıyla kurulan, bir diaspora ile anavatanı arasındaki bir ilişkiydi. Bank of China 1936'da Singapur'da bir şube açtı. Bu şube, Milliyetçi hükümete Nanyang Çinlilerinin birikimlerine doğrudan erişim kanalı sağladı.[1]

1949'dan sonra ilişki siyasi bir nitelik kazandı. Soğuk Savaş, Malaya'daki komünist ayaklanma ve Çin Halk Cumhuriyeti'nin denizaşırı Çinlileri bir beşinci kol olarak kullanacağı korkusu, Malaya ve Singapur hükümetlerini temkinli kıldı. C. Kısım, II. Bölüm, Malezya federal hükümetinin 1965'te Bank of China'nın Singapur şubesinin kapatılmasını emrettiğini kaydetti. Şube ancak Singapur emir yürürlüğe girmeden

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

federasyondan ayrıldığı için ayakta kalabildi.[2] Bu olay on yıllarca sürecek bir kalıp oluşturdu: Çin ile ticaret memnuniyetle karşılanıyor, siyasi nüfuz ise kabul görmüyordu.

Yeni devlet, bir Çin devleti olmadığını da kanıtlamak zorundaydı. Nüfusunun yaklaşık dörtte üçü Çin kökenli olan Singapur, komşuları Malezya ve Endonezya tarafından, adanın bir "Üçüncü Çin" hâline gelebileceğine dair her işarete karşı yakından izleniyordu. Lee Kuan Yew 1976'da Çin'e resmî ziyaretlerine başladığında, Singapur'u temsil ettiğini açıkça göstermek için bu ziyaretleri İngilizce yürüttü.[3] Singapur, Tayvan ile de yakın ilişkiler sürdürdü. Silahlı kuvvetleri, 1975'e uzanan ve kamuoyunda Starlight adlı tatbikatlarla bilinen bir düzenleme kapsamında orada eğitim yapmaktadır.[4]

Deng Xiaoping'in 1978 ziyareti

Dönüm noktası Kasım 1978'de, Deng Xiaoping'in Singapur'a ilk ve tek resmî ziyaretini gerçekleştirmesiyle geldi. Ulusal Miras Kurulu'nun (National Heritage Board) 2010'da açılışını yaptığı anıt levhaya göre Deng gördükleri karşısında etkilendi ve yabancı yatırımın adaya sağladığı faydalara özel bir ilgi gösterdi. Bir ay sonra, On Birinci Merkez Komitesi'nin Üçüncü Genel Toplantısı'nda ekonomik reform ve dünyaya açılma politikalarını başlattı.[5]

Lee ziyareti, güney Çin'den gelen yoksul göçmenlerin torunları olan Singapur Çinlilerinin doğru politikalar altında refaha kavuştuğunu ve Çin'in kendisinin daha iyisini yapabileceğini savunmak için kullandı. Deng'i Güneydoğu Asya'ya komünist devrim ihraç etmekten vazgeçmeye de çağırdı. Çin daha sonra bu tavsiyeye uydu.[6] Deng, 1992'deki Güney Turu sırasında Singapur'un iyi toplumsal düzenini ve yönetimini övdü. Bunun ardından birçok Çinli yetkili eğitim için adaya gönderildi.[7] Singapur Dışişleri Bakanlığı, 1990'ların ortasından bu yana Singapur'da inceleme ziyaretleri yapan veya eğitim programlarına katılan Çinli yetkililerin sayısını 50.000'in üzerinde göstermektedir.[8]

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Ticaret büroları, tanınma ve ortaklık

Resmî bağlar aşamalı olarak kuruldu. İki devlet Eylül 1981'de karşılıklı ticaret büroları açtı. Ticari hava seferleri 1985'te başladı. Çin, Singapur'un eski Maliye Bakanı Goh Keng Swee'yi özel ekonomik bölgeleri konusunda danışman olarak atadı.[9] Diplomatik ilişkiler ise ancak 3 Ekim 1990'da kuruldu. Singapur, Endonezya'nın Pekin ile kendi ilişkilerini yeniden kurmasını beklemişti. Bu nedenle Çin Halk Cumhuriyeti'ni tanıyan son Güneydoğu Asya devleti oldu.[10]

O tarihten bu yana ilişki, alışılmadık ölçüde yoğun bir kurumlar dizisi aracılığıyla yönetilmektedir. İkili İşbirliği Ortak Konseyi'ne (Joint Council for Bilateral Cooperation, JCBC) Singapur'dan bir Başbakan Yardımcısı ile Çin'den bir Başbakan Yardımcısı birlikte başkanlık eder.[11] Çin hükümeti bu konseyi, iki devlet arasındaki işbirliğini koordine eden en üst düzey mekanizma olarak tanımlar.[12] Bunun altında sekiz iş konseyi, Singapur'u Sichuan, Shandong, Liaoning, Zhejiang, Tianjin, Guangdong, Jiangsu ve Şanghay eyalet ve büyükşehirlerine bağlar.[13] Başbakan Lee Hsien Loong'un Çin'e yaptığı resmî ziyaretin sonunda iki hükümet, 1 Nisan 2023'te ilişkilerini "Her Yönüyle Yüksek Nitelikli ve Geleceğe Dönük Ortaklık" (All Round High Quality Future Oriented Partnership) düzeyine yükseltme konusunda anlaştı.[14]

Sürtüşme ve denge

İlişki sürtüşmelerden uzak kalmadı. Kasım 2016'da Hong Kong gümrüğü, Tayvan'daki tatbikatlardan dönüş yolunda olan Singapur Ordusu'na ait dokuz Terrex zırhlı aracına el koydu. Hong Kong gümrüğü ancak 24 Ocak 2017'de araçların iade edileceğini duyurdu.[15] El koyma, Çin'in Singapur'un Güney Çin Denizi konusundaki tutumundan ve Tayvan ile askerî bağlarından duyduğu hoşnutsuzluğun bir işareti olarak yaygın biçimde yorumlandı. Singapur'un tepkisi kendine özgüydü: ölçülü bir açıklama, sessiz diplomasi ve tüm büyük güçlerle iyi ilişkiler sürdürme politikasında hiçbir değişiklik yapmamak.

F. Kısım, IV. Bölüm'ün anlattığı ve K. Kısım, V. Bölüm'ün ABD ile Çin arasındaki rekabet bağlamında incelediği bu denge politikası, izleyen her şeyin çerçevesini oluşturur. Singapur, ABD'nin yakın bir güvenlik ortağı ve Çin'deki en büyük

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

yabancı yatırımcıdır. Finans merkezi, büyük ölçüde Batılı standart belirleyicilerin biçimlendirdiği kuralları uygularken Çinli müşterilere hizmet verir. Bu konumun ticari değeri, Singapur'un her iki tarafın güvenini koruyabilmesine bağlıdır.

Notlar

1. Bank of China Singapore Branch, "About us – History" (boc.cn/sg): şube 1936'da Cecil Street'te faaliyete başladı; bkz. B. Kısım, III. Bölüm. ↩
2. Bkz. C. Kısım, II. Bölüm; Lee Kuan Yew'in 9 Ağustos 1965 tarihli basın toplantısına atıfla: "China wants to trade with us, I mean we let the Bank of China go on.". ↩
3. Wikipedia, "Lee Kuan Yew" (Erişim tarihi: Kasım 2026), Çin'e ilişkin kısım: Lee'nin 1976'dan itibaren Çin'e yaptığı resmî ziyaretler, bir "Third China"yı değil Singapur'u temsil ettiğini göstermek için İngilizce yürütüldü; Wikipedia, "China–Singapore relations" (Erişim tarihi: Kasım 2026): Singapurluların yaklaşık yüzde 70 ila 75'i etnik olarak Çin kökenlidir. ↩
4. Wikipedia, "China–Singapore relations" (Erişim tarihi: Kasım 2026): Singapur'un Tayvan ile askerî eğitim ve tesisler anlaşması 1975 tarihlidir; yıllık tatbikatlar Exercise Starlight adıyla bilinir. ↩
5. National Heritage Board, "Factsheet on the Deng Xiaoping Marker", 14 Kasım 2010 (nas.gov.sg), Ek 2: "In November 1978, Deng paid his first and only official visit to Singapore. He was impressed with what he saw and showed a particular interest in the benefits of foreign investments for Singapore"; reform ve dışa açılma ikili politikaları 1978'de On Birinci Merkez Komitesi'nin Üçüncü Genel Toplantısı'nda başlatıldı. Kasım 1978 ziyareti Wikipedia, "Lee Kuan Yew" (Erişim tarihi: Kasım 2026) tarafından da doğrulanır. ↩
6. Wikipedia, "Lee Kuan Yew" (Erişim tarihi: Kasım 2026), Çin'e ilişkin kısım: Deng Kasım 1978'de Singapur'u ziyaret etti ve Lee ile görüştü; Lee, Deng'i Güneydoğu Asya'ya komünist ideoloji ihraç etmekten vazgeçmeye çağırdı, Deng daha sonra bu tavsiyeye uydu. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

7. National Heritage Board, “Factsheet on the Deng Xiaoping Marker”, 14 Kasım 2010, Ek 2: “Following Deng's famous Southern Tour in 1992, when he commented on Singapore's good social order and management, many Chinese officials were sent to Singapore for training.”. ↩
8. Ministry of Foreign Affairs of Singapore, “People's Republic of China” ülke sayfası (mfa.gov.sg, Erişim tarihi: Kasım 2026): 1990’ların ortasından bu yana 50.000’den fazla Çinli yetkili Singapur’da inceleme ziyaretleri yaptı veya eğitim programlarına katıldı. ↩
9. Wikipedia, “China–Singapore relations” (Erişim tarihi: Kasım 2026): Eylül 1981’de ticaret bürolarının karşılıklı açılması; Wikipedia, “Lee Kuan Yew” (Erişim tarihi: Kasım 2026), Çin’e ilişkin kısım: 1985’ten itibaren ticari hava seferleri; Goh Keng Swee’nin Özel Ekonomik Bölgeler konusunda danışman olarak atanması. ↩
10. Wikipedia, “China–Singapore relations” (Erişim tarihi: Kasım 2026): Singapur, komşularının, “particularly Indonesia”, Çin Halk Cumhuriyeti ile ilişkilerini önce normalleştirmesini tercih etti; Endonezya ve Çin Halk Cumhuriyeti 8 Ağustos 1990’da ilişki kurma kararlarını açıkladı; resmî diplomatik ilişkiler 3 Ekim 1990’da kuruldu ve Singapur böylece “the last Southeast Asian country to officially recognise the PRC” oldu. ↩
11. Ministry of Foreign Affairs of Singapore, “People's Republic of China” ülke sayfası (mfa.gov.sg, Erişim tarihi: Kasım 2026): 14. JCBC’ye Başbakan Yardımcısı Teo Chee Hean ile Başbakan Yardımcısı Han Zheng (Eylül 2018), 15. JCBC’ye Başbakan Yardımcısı Heng Swee Keat ile Başbakan Yardımcısı Han Zheng (Ekim 2019) birlikte başkanlık etti. ↩
12. Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China, Çin-Singapur İkili İşbirliği Ortak Konseyi üst düzey yetkililer toplantısına ilişkin rapor, Pekin, 18 Ekim 2024 (mfa.gov.cn): JCBC “the highest-level mechanism for coordinating bilateral cooperation in various fields” olarak nitelendirilir. ↩
13. Ministry of Foreign Affairs of Singapore, “People's Republic of China” ülke sayfası (Erişim tarihi: Kasım 2026): Sichuan, Shandong, Liaoning, Zhejiang,

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Tianjin, Guangdong, Jiangsu ve Şanghay ile sekiz eyalet düzeyinde iş ve ekonomi konseyi. ↩

14. Prime Minister's Office, "Joint Announcement between the People's Republic of China and the Republic of Singapore", basın duyurusu, 1 Nisan 2023 (pmo.gov.sg): 27 Mart–1 Nisan 2023 tarihleri arasındaki resmî ziyaret; "Both sides have agreed to upgrade bilateral relations to an 'All Round High Quality Future Oriented Partnership'". ↩

15. Wikipedia, "China–Singapore relations" (Erişim tarihi: Kasım 2026): Kasım 2016'da dokuz Terrex aracına ve ilgili teçhizata el konuldu; 24 Ocak 2017'de Hong Kong gümrüğü araçların Singapur'a iade edileceğini duyurdu; American President Lines'a daha sonra HK$90.000 para cezası verildi. ↩

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com